

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Kamila Dundáková

Název práce: Včelaření na Plzeňsku

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): PhDr. Tereza Šlehoferová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce má být dle autorky (s. 2) „poskytnout co nejucelenější pohled na včelařskou problematiku, a to mimo jiné také zohledněním genderového zastoupení včelařů a včelařek ve zkoumaném souboru respondentů.“ Tento cíl je pro potřeby diplomové práce v programu sociální a kulturní antropologie stanoven velmi obecně a do značné míry zmateně (mj. i poukazem na téma genderu – k tomu dále viz níže); v úvodu práce autorka specifikuje i další témata, na které se v práci dle svých slov zaměřuje (viz níže), z nichž některá jsou ve vztahu ke sledovanému tématu i kontextu tématu diplomové práce relevantní a zajímavá, ovšem pokud by na ně byla zaměřena dostatečná pozornost a byla by provázána s teoretickouází práce i následnou analytickou a interpretační částí. Cíl byl v předložené práci naplněn pouze částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Cílem teoretické části je, jak píše autorka v úvodu na s. 2 „poskytnout čtenáři popis životního cyklu včelstev a jejich měnících se potřeb v průběhu roku“. Tyto informace jsou možná částečně relevantní pro „pochopení výpovědí respondentů v kontextu jejich včelařské činnosti“ (s. 2), jak autorka uvádí, nicméně jsou až příliš vzdálené tomu, kam by měla být práce směřována v kontextu studovaného programu sociální a kulturní antropologie (např. zaměření na včelaře samotné, na úlohu včel v současné společnosti, sociální vazby včelařů, identita, genderové aspekty včelařské „komunity“, apod.). Autorka naznačuje, že se bude věnovat v praktické části významu tradice (s. 2), to by bylo určitě relevantní a vhodné téma i cíl práce, nicméně pak by bylo nutné mít tento záměr opřený o odpovídající teoretickou bázi. To samé se týká i naznačovaného zájmu v oblasti motivace a dalších témat (s. 2), kterými mohla být v práci věnována odpovídající pozornost. Autorka slibuje též sledování „dyadického vztahu včelaře a včely“ (s. 2), což by bylo zajímavé a z antropologického hlediska vhodné, nicméně ani v teoretické části a ani ve výsledcích výzkumu toto téma není explicitně interpretováno a čtenář si tento vztah z některých výpovědí pouze domýšlí. Součástí práce má být dále „včelařský žargon“ (s. 2), nicméně i zde chybí, na co se autorka chce zaměřit, co chce sledovat, v jakém ohledu. To samé se týká i sledovaného tématu mezigeneračního přenosu včelařské tradice v rámci rodinných vazeb (s. 2). Toto by bylo rovněž skvělé zacílení práce, nicméně platí již výše uvedená výtka – schází relevantní teoretické ukotvení sledovaného cíle a následně i analytická a interpretační rovina.

Teoretická část práce neobsahuje žádné teoretické koncepty (nabízela by se řada antropologických konceptů o přírodě a /vs. kultuře, identitě, genderu, tradicích, mýtech, rodině, apod. – to vše mohlo být vztaheno k otázkám z rozhovorů, resp. použito při interpretaci), ale jde o kompilát zacílený na představení historie včelařství, úlů, včel, včelstev, komunikací včel, výživy včel, členění medu v ČR a produktů včel, nicméně autorka tuto část práce označuje za „kvalitativní zpracování dokumentů“ (s. 38), kdy zároveň uvádí, že čerpala z archivů a sbírek paměťových institucí (s. 38). Prosím, specifikujte, o jaké archivy a sbírky se jednalo? Z textu práce ani ze seznamu zdrojů toto není zřejmé. Praktická část práce obsahuje popis zacílení výzkumu (viz poznámky výše) a využití metody (zejména polostrukturovaný/nestrukturovaný rozhovor); představen je též výzkumný vzorek, o

atributech informátorů je pojednáno v kap. 9.3. (zde by bylo vhodné text zpřehlednit, např. souhrnnou charakteristikou o zkoumané skupině nebo ideálně do tabulky a označit anonymizovanými jmény, pomohlo by to čtivosti a pochopení textu). Kap. 9.4. příliš nekoresponduje s nastavením výzkumu, resp. by zde bylo vhodnější představení detailnějších informací přímo ze sledovaných okresů/bydlišť/stanovišť informátorů. Následně od s. 43 až do konce praktické části práce následují výňatky z rozhovorů informátorů rozčleněné do tematických kapitol, kde je vidět, že autorka provedla opravdu robustní práci a sesbírala ohromné množství dat, nicméně prezentace dat postrádá výraznou analytickou natož interpretační rovinu opřenou o relevantní (teoretické) zdroje. Kap. 9.6. by pro větší přehlednost měla předcházet kapitole 9.5. Zde je matoucí základní výzkumná otázka: „*Existují mezi včelaři genderové rozdíly?*“ (s. 51). Již formulací otázky je naznačeno, že autorka tématu genderu příliš neporozumí a práce v tomto ohledu ani není zacílena na sociální či kulturní rozdíly mezi pohlavími ve zkoumané skupině; v této souvislosti dochází následně autorka k závěru, že pozoruje „*jen jeden genderový rozdíl mezi včelaři a včelařkami. Včelaři včelaři v úlovkových systémech typu Langstroth.*“ (s. 66 a dále pak v závěru).

Podotázky rozhovoru místy obsahují zajímavé okruhy, které mohly být nosnou částí práce (např. týkající se včelařské tradice, neekonomických aspektů včelaření, aj.), nicméně to by musely být provázány s teoretickou bází práce (viz výška výše), řada z otázek je spíše velmi obecných a čtenáři uniká jejich význam, proč byly položeny a co je/bylo jejich cílem (s. 52-53).

Kap. 10.1. – zde předložené informace by bylo vhodnější umístit do teoretické části práce a zde více rozpracovat.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Práce po formální stránce splňuje podmínky požadované pro diplomovou práci. Přílohou je rozsáhlý a pečlivý přepis rozhovorů; nicméně se jedná spíše o nadbytečnou přílohu, prostor mohl být věnován např. fotodokumentaci, apod.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem z diplomové práce je rozpačitý. Téma práce je zajímavé, podnětné a nabízelo řadu dílčích témat ke zkoumání, nicméně potenciál tématu nebyl zcela využit. Oceňuji, že autorka má ke zpracovávanému tématu úzký vztah, dokázala shromáždit velké množství informátorů, provedla řadu rozhovorů a pečlivě přepsala shromážděné záznamy; v první části práce provedla rozsáhlý kompilát z různorodých zdrojů. Diplomové práci však schází teoretické ukotvení a významnější analytická a interpretační rovina vlastního výzkumu podložená o relevantní teoretické zdroje. Problematická se jeví i formulace výzkumných otázek. Teoretická část práce (resp. popisné kapitoly o včelaření) nejsou provázány s praktickou částí práce (představení výsledků vlastního výzkumu).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Co bylo cílem Vaší práce? Představte klíčové závěry a opřete svá tvrzení o relevantní (antropologické) teoretické zdroje.

Reagujte prosím na podněty uvedené výše.

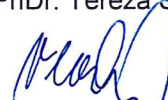
6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Dobře – nedoporučuji k obhajobě

*Nechávám na zvážení komise, zda po velmi kvalitní a přesvědčivé obhajobě rozhodne pro známku **dobře**, a to i v návaznosti na to, co považuje za standard diplomové práce v programu sociální a kulturní antropologie.*

Datum: 23.5.2022

Podpis: PhDr. Tereza Šlehoferová, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie